

ARAD LÖBÖGŐ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXVI. évfolyam, 7772. szám | Vasárnap, 1970. március 15. | 4 oldal, 30 bani

A GYAKORLAT

a legfőbb kritérium

• Szervezés • fegyelem • bérezés

Uj fizetési és bérezési rendszer. A nemzetgazdaság irányításának tökéletesítése. Fegyelem, termelés, társadalmi méltányosság. Olyan fogalmak ezek, melyekről minden munkahelyen nap mint nap hallunk. És nemcsak a munkahelyeken. A nemzetgazdaság tökéletesítését célzó párt- és kormányhatalmazatok, új körülményeink, az ország jelenlegi fejlődési szakaszának olyan megfogalmazásai, melyek mindannyiunkat közvetlenül érintenek, lelkesítenek, mozgósítanak. Közömbös senki sem maradhat, amikor jövőnk, a sokoldalúan fejlett szocialista Románia, közösségi és egyéni boldogulásunkat érintő nagy kérdésekről van szó. A pártok dokumentumok nemcsak jövő esztendőink világos tervét, hanem napi programot is minden kommunista, minden állampolgár számára. És nem titok, hogy a program megvalósítása nem könnyű feladat.

A napokban, amikor az aradi Textil Kombinátnak tartunk egy-egy kérdés-komplexum hátköznapi gyakorlatát, Morar Lucával, a kombinát személynézetű igazgatójával, a szót értünk.

— A gazdasági élet tökéletesítése elsősorban az emberekől függ — kapcsolódik a beszélgetésbe. — Természetesen szóba került az új tudomány — a vezetés tudománya is, melynek jelentőségét éppen a napokban hangsúlyozta pártunk főtitkara.

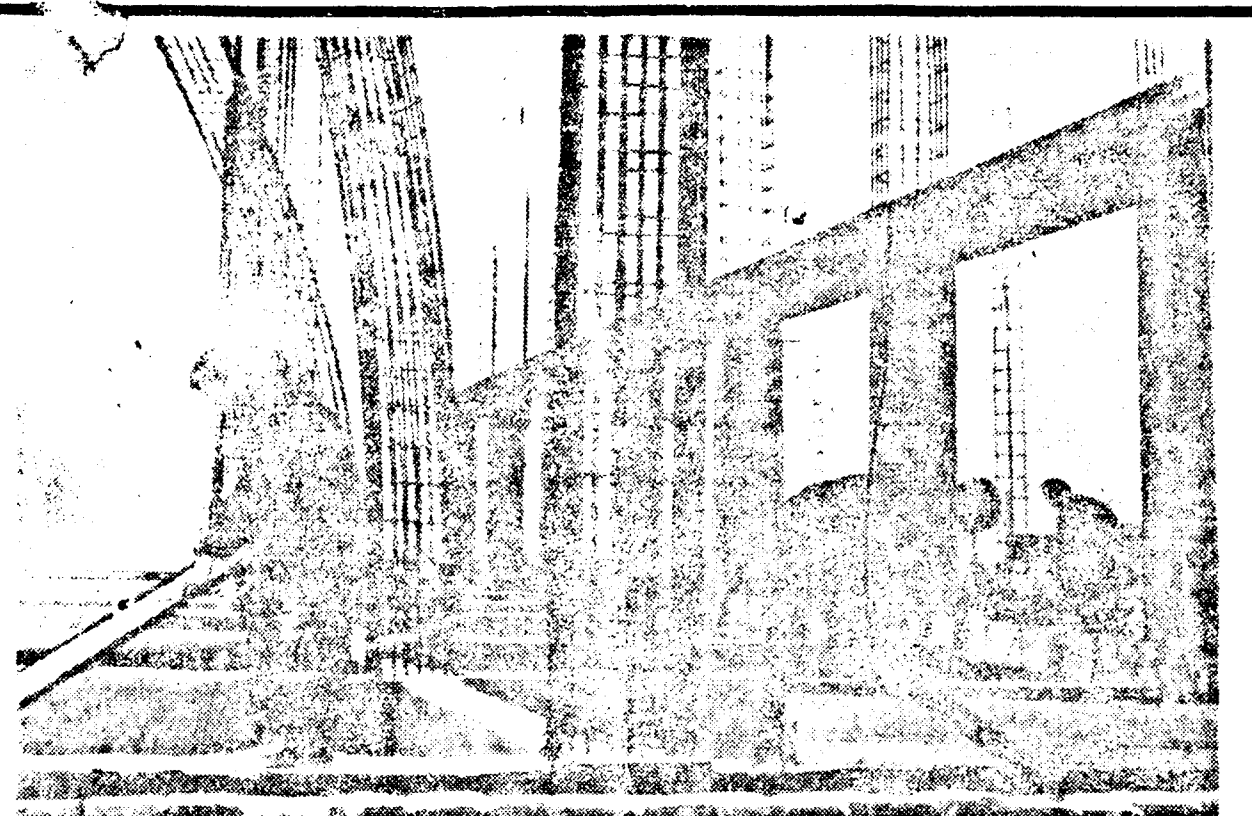
— Igen, meg kell tanulunk vezetni, jobban vezetni. Ez mindannyiunk véleménye. Örömmel látjuk, hogy erre lehetőség nyílik, sőt kötelességünk immár mindannyiunknak elajánlani a vezetés művészetét. Ime egy péld. Ahogy minket itt látnak, a kombinát vezetőit — mindannyian tanulunk. Itt van előttem a terv, mely szerint hosszabb-rövidebb időre Otopeniába utazunk, az ottani vezetésstudományi tanfolyamokra. De információk jellegű tanfolyamot szervez a szakminisztérium is. Nem kis dolog ez. Az idén minden vezető, beleértve a felső és középszintű szakembereit, részt vesz ilyen kurzusokon.

Növekednek a követelmények. Egyre többet kell tudni minden vezetőnek. Am nemcsak a vezetőknél. A március elsején általánossá vált új kísérleti bérezési rendszer mindenkitől nagyobb felelősséget követel, a vállalatok igazgatóitól, mint a mérnököktől, mesterektől, normatőröktől, minden alkalmazotttól. A normák megalkalmazottak voltak, a fegyelem erősebb — az új bérezési és fizetési rendszer eszköze is a hatékonyabb termelésnek. Ezt az eszközt szeretnénk munka közben látni itt, a Textil Kombinátnak, ahol az új bérezési rendszer kikísérletezése viszonylag már régen folyik.

Az itt szerzett tapasztalatok figyelemre méltóak. A kombinát vállalatában nem szorítottak csupán arra, hogy az új bérezési rendszert értékeket ismerjék. Nem deklarálták az új elveket, hanem megmagyarázták azokat, ha kellett, emberitől emberig. Miért tagadnánk, voltak, akik nem értették meg azonnal az előnyöket. Ilyen esetekben a konkrét, számszerűen

KILIN SÁNDOR
TOKAY GYÖRGY

(Folytatása a II. oldalon)

Nagy lendülettel épül az aradi víz mű. Itt, ahol most acsólnak és betonvasat szerelnek, kezdik majd meg működésüket a vízszűrő és tisztító állomások.

A KISZ Arad megyei bizottságának plenárisa

Tegnap tartották a Barátság Házának gyűléstermében a KISZ Arad megyei bizottságának plenáris ülést. A plenárison, a KISZ megyei bizottságának tagjai és pot-tagjai, valamint az ellenőrző bizottság tagjai kívül meghívottként részt vettek a megyei tanfelügyelőség, a megyei Művelődés- és Művészeti Bizottság, a pionírok megyei szervezetének képviselői, tanügyi káderok, igazgatók és tanárok, szakmai iskolák és liceumok osztályfőnökei, egyes KISZ-bizottságok titkari, aktivisták és mások.

Részt vett a plenárison Mocuta Stefan elvtárs, az RKP Arad megyei bizottságának titkára és Ispas Floare, a KISZ Központi Bizottságának titkára. A plenáris munkálatai — az előterjesztett jelentés és a felszólalások — elemezték az iskolák és liceumok KISZ-szervezetei által, az oktatási folyamat támogatása érdekében kifejtett politikai nevelő munkát, azoknak a felelősségteljes feladatoknak a teljesítéséért, amelyek az iskolákra az ifjú nemzedék alakításában és nevelésében hárulnak. Foglalkoztak a tanulók orsz-

tályon és iskolán kívüli tevékenységeik, a tanulók szabadideje kellemes és hasznos megszervezésének kérdéseivel.

Az ülésszak befejezésénél felszólalt Mocuta Stefan elvtárs, az

RKP Arad megyei bizottságának titkára és Ispas Floare, a KISZ Központi Bizottságának titkára.

A jövőbeni tevékenység javítása érdekében a plenáris ülés intézkedési tervet fogadott el.

Jó autózást!

Fiatalkorban a két autóbüszkeret, most ennek az összegnek legalább az ötszörösét nyeli el a falánk fétis. S egy szerre a boldog tulajdonosok rájönnek arra, milyen szűken vannak otthon, hogy maguknak csak azt a sarkot mondhat-

len, melyek időnként kijönnek az autórakozók, különösen azokat, akik befektették a bűjtőlelet.

Az is megtörténik, hogy nem egy ócska divány a családi vihar elindítója, hanem a anyósok háza. A fiatalok már együtt van az autóra szükséges pénzük, csak éppen egy baj: az asszonyka nap mint nap kisors szemmel jár be a munkahelyre, mert nem jön ki az anyósával. Fűhöz-fához járnak ki hallgatásra, kernek, könyörögnek, rimázkodnak, megalázkodnak: utaljanak ki számukra állami lakást! Elvégre ők is éppen olyan honpolgárok, mint azok, akik már kaptak állami lakást. Igaz, gyermekük nincs, de meg kell őket érteni.

Jó autózást!
PETERFI ROZÁLIA

Szomszédos évszázadok

Elhagyjuk a lombhullató erdős dombokat és ismét a Maros felé haladunk. Az út kitünő. Most legzünk fel első ízben, már nem felül a géphatár. És ekkor, minden előzetes figyelmeztetés, morgás vagy töfögés nélkül a motor — mint aki elszenderedik, egyre csendesebben szól, aztán csak a surlódó kerekek zaját halljuk. A sofőr kivételével valamennyien kiszállunk az autóból. Toljuk néhány tisztelet, lihegve-fújva szaladunk utána. Minden hiába. Az autónak eszébe stícs megindulni. Már delután van és hosszú az út hazaig. A dalben evert sósúrtól és a mostani futástól alaposan megcsomajszunk, de tovább sehol. Megtámasztjuk hátunkkal az utcészi fák és figyelmesebben nézzük gépkocsiveztőnk ügyködését. Még két autó áll meg az úton. A miénket már harmán járják. Izadnak, törlők a homlokukat, aztán egyszer csak

felmordul, majd egyenesen duruzsolásba kezd a motor. Egy más után hagyjuk el Zabálcot, Bárt. Már Berkes utolsó házánál vagyunk, amikor a gépkocsi hirtelen megáll. Az út mellett két szék kacsak, nyakán fel-

gis azt hiszem, hogy a kendermagos győzött. Mert neki szurkolom. Befutunk Kápolnásra. Ott hárszobák fogadnak, az utóbbi években épültek. Szokas itt, hogy kaput a házra és a kertbe be-igaz, és aki a hatalmas, zöldre

Egy nap a köves úton (III.)

borzolt tollakkal véres módon vétezi tyúkügyeit. Fel sem rezzene az autó érkezésére. Inszarkajto nektrugaszkodással csapnak egymásnak. Utatársaim rögtön két pártra szakadnak, a kendermagos, illetve a fehér tollúak szurkolnak. Nincs időnk kivárni a veget, jó-jó szívvel hagyjuk a két kakassá legvadabb harc közepén. En me-

festett lemezeket nem díszít ornyás éziestiszni indákkal, virágokkal, azt lenézik. A környék porától még el nem szürkült kapuk, a frissen vakolt házak és a piros téglafalu épületek, a jelen Két utcával arrább kétszáz éves öreg háziko — hasonlít ahhoz, amelyet Pátrón dítunk. A két szoba kemencéjének füstje az épület közepébe e-

kelt füstkamrába ömlik és innen jut ki a káros keményen a szabadba. Kicsi ajtón jutok be a kamrába. A falakon vastag olajos rétegben feketélik az évszázados korom. A harangalakra kas szelére sonkat, néhány oldal szalonnát akasztottak a háziak. Azzal dicsekednek, hogy a legmodernebb jégsekrény sem őrzi így meg a húst.

A ház mellett rozsanat csűr. Benne az olajpés, amelyet az aradi Múzeum három évvel ezelőtt megvett, de azóta sem szállított el. Aradon nincs hol kiállítani ezt a hatalmas prést. Faja lassan korhadásnak indult. Száztizenkét telet kibírt már. Főltörte megrokkadt a tető, a repedéseken látszanak a marciusi esőhöz felhők. A száztizenharmadik tél végetes lehet.

Ismered a círt betűket — kérdezi Géza és a gerendába vésett írást mutat. Az első kisdiák bizonytalansággal olvasom a valamikori mester szavait. Építettem ezt a „Jonyit” ott én, Dittoré Micorecsu az Urnak 1858-ik esztendejében.

hogy a legtevékenyebb képviselőket a saját útján is népszerűsítsék és köszönetet mondják munkájukat.

— Kikről van szó?
— Valamennyiük nevét, gondolom, nem sorolhatjuk fel. Ezért

Néptanácsaink tapasztalataiból

csak azokat említem, akik atlagon felüli eredményeket értek el. Ezek: Gracuna Petru, Orbu Traian, Duhaş Ioan, Lamos Savu, Drăgan Petru, Weber József, Lăzărescu Pavel, Jakab Ersilia, Mot Pavel.

— S hogyan tovább?
— Szeretném a közmondásokat, ezért gyakran hasznalom azokat. Most is egy régi mondas jut eszembe. Éves közben jön meg az etyag. Hat valahogy mi is így vagyunk a hazafias versennyel. Idén az első helyre szeretnénk kerülni. — Ennek semmi akadály. Persze ahhoz sokat, nagyon sokat kell dolgozni!

Hírek

Megkezdődött a Caraiale műkedvelő színjátszó fesztivál

Megkezdődött a műkedvelő színjátszó fesztivál. A tomeszaka-zsba a vállalatok, intézmények, szakszervezeti klubok és művelődési házak, művelődési otthonok, muni-cipiumi, városi és ifjúsági művelődési házak műkedvelő színjátszó alakulatain kívül ezuttal első ízben részt vesznek katonai egységek együttesei is. A megyei szakasz lebonyolítására 1970 decembere és 1971 februárja között kerül sor, míg a döntőket 1971 márciusában és áprilisban tartják meg. Az 5-6 zónaközpontban megtartandó

döntő szakaszban a megyei szakasz-ból továbbjutott együttesek vesznek részt. Az új szervezési forma kiküszöbölj tehát a megyeközi szakaszt.

Kirándutók figyelmébe!

Az Ifjúsági Turisztikai Iroda március 22-én kirándulást szervez Nagyváradra a Crişul — UTA labdarúgó-mérkőzésre. A 46 lejes részvételi díjban bennefoglalattik az utazás és a beléptidij ára.

Április 18-án és 20-án egy-napos kirándulásra kerül sor Budapestre. Az érdekeltek legalább 30 nappal az indulás előtt jelentkezzenek.

A Fogyasztási Szövetkezetek Megyei Szövetségének rendkívüli konferenciája

Tegnap került sor a Teba gyár klubjában a Fogyasztási Szövetkezetek Megyei Szövetségének rendkívüli konferenciájára, melyen nagyszámú küldött és meghívott vett részt.

A konferencián megjelentek Constantin Nicolae elvtárs, az RKP Arad Megyei Bizottságának titkára, Radulescu Ioan és Gelta Filip a Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége Végrehajtó Bizottságának tagjai, Ene Petru, a megyei néptanács végrehajtó bizottságának alelnöke.

A konferencián behatóan elemezték: miként váltak valóra az 1969-es évi főbb tervmutatók; jóváhagyták a jövődelem elosztását és az ideai költségvetést. A résztvevők, miután meghallgatták az ellenőrző bizottság múlt évi tevékenységéről szóló jelentést, megválasztották a küldötteket a Fogyasztási Szövetkezetek központi kongresszusára.

A konferencia munkálatainak részletes ismertetésére az elkövetkező napokban visszatérünk.

— Az igaz, hogy alig több, mint egy évszázados — folytatja Géza a magyarazatot, de a technikája meghaladja a kétezer évet is. A rómaiak préselték így az olajat és a viaszt. A felső gerenda sulya és a végére helyezett kövek préselik ki az alsó gerenda üregébe helyezett napraforgó-magból és lépből az olajat, illetve a viaszt. Ilyen prést ma világ-szerre nem találás többet fel tudatni.

A ház tulajdonosa, a már eladott olajpés őrzője, Partenie Nicorecsu — ő már N-nel írja a nevet — meséli, hogy a szebeni Bruckenthal Múzeum meg akarja venni a házat is, a hozzá tartozó gazdasági épületeket meg a présszel együtt és attól fél, hogy a két múzeum, az aradi meg a szebeni annyit kőring a formadagok körül, hogy közben elporlad minden. Pedig ő is inkább egy olyan szép nagykapus házat építené magának, minthogy ezeket a régiségeket őrizze.

ZNOROVSKY ATTILA

K O M P O Z I C I O (KELEN FERENC felvétele)

OLOSZ LAJOS

AMARILLYS

Szára karesun, dekegen nőtt az ég felé.
Zöld selyem ruháját melle feszítgeté.
Szilveszter éjjelén
hajnalban bárony búrka kihasadt.
Tiruzsi bihorból szótt palástja
finomnyitvú vállaira tapadt.
És ott állott Amarillys,
a távoli meserőszágból jött
szépséges, fenséges hajdon
a halvány romancu, kicsiny
porcelánasztalon.
Reggel a kertre nyíló ablakon
istenhozottat süttögtak neki
a napfényben szikrázó jégvirág-csillagok
és repesve keresték bihor mosolyát
az üvegen át a szencinke
és vörösbegvirágok.
Mikor lehajolt már a téli délután
és a fenyők közt bucsuzott az alkonyat,
Amarillys előtt állt
egy fehérhajú férfi,
aki megismogatta az ékes szirmokat
és megvárta, míg az utolsó sugarak
a végtelenség vizébe hullanak.

Kisjenő, 1970.

A 2.000. év krónikája

Lehet, hogy fel-dioptrián
megis egekbe, messzi látok,
s belőlem lesznek szentté torzult,
holnap éhes ideálok

(BODOR PÁL)

Ha megkérdem, hogy jelenleg melyek a legfontosabb olvasmányok, akkor elsőként emlitem Mircea Malita könyvét. A 2000. év krónikája-t (CRONICA ANULUI 2000, Editura Politică, București, 1989). Mindenkinek van több-kevesebb elképzelése a közeljövőről, a technika újabb és újabb csodái elkerülhetetlenül beleszólnak hétköznapijainkba. Akarva-akaratlanul ismerkedünk az új fogalmakkal: újfajta borotvakrémmel és a holdkőzetek tulajdonságaival, egészségvédő szipkával és az antianyaggal: enyhe alacsonyabbrendűségi érzéssel gondolkodunk az elektronikus agyakra és megpróbáljuk elviselni az információ özönetét összeroppanás nélkül. Harmadik év múlva úgy fogunk visszapillantani a század derekára, az ifjúságunkra, mint egy regény első fejezetére, ahol volt ugyan mellébeszélés, halandzsá, félremagyarázás és tévedés is föcskán, de aztán olyan remekművé gőmbölyödött az egész, hogy a végen már csak a szépre emlékezünk.

Kétezerben állitog mindenki második anyanyelve lesz a matematika és meg a szimmetria-főiskola növendékei is evéig fogják tanulmányozni, hogy jó szinsek lehessenek. Virágok, de ma meg — nevesincs — foglalkozásokban tevékenykedünk majd, és nem fogunk papírra írni, hanem fototelektromos gépekben szalagra rögzítjük a lényegét. Ezért valószínűleg nem lesz bürokrácia sem, mert az elektronikus gépek még tisztelik az embert és még olyan helyen is renget teremtene, mint manapság a nyugdíjhiatal, a közlekedés, a sajtóterjesztő vagy a könyvelőszó vállalat.

A 2000. év krónikája olyan olvasmány, amelyet nem lehet leteenni és az első olvasás után alig-alig visszazalazunk az alábbi részekhez. Természetesen, mint minden jövőképző tanulmányban és elképzelésben, Malita „jóslatainak” valóra válna is hangsúlyozottan a béke feltételéhez közt. Bevallom, hogy olvasása közben állandóan és önkéntelenül szembe jutott az a másik lehetőség, amiért már nem kell a jövőbe szaladni. Egy világkatasztrófa lehetsége, a felhalmozott és készenlőbe helyezett fegyverek. Lehet, hogy túl érkeken reagálunk bizonyos napi hírekre, de számunkra a bombák pusztító létezésének gondolata is elviselhetetlen. Megméri az életet, mintha végtelen aknamezon randevuzunk a szeretett lánnyal, ahol boldogok is lehetünk, de lehet, hogy két csok között fölröppanunk. Remelem, hogy már készül az az elektronikus gép is, melynek segítségével egy-egy károsodás nélkül „kimosak” emlékeink közül az elviselhetetleneket.

Addig is siesztünk lefényképezni minden részletet a mai világnak, mert az elkövetkező harminc évben a felismerhetetlenségig megváltozik minden az emberiség boldogságára és örömére, ha óvatosan járunk az „aknamezon”.

Malita szerint a 2000. év emberisége mosolygósabb lesz! Harminc év múlva pészgővel és mosolygósabb lélekkel kívánunk majd egymásnak boldogabb ezer évet itt a földön és azoknak, akik éppen szolgálatot teljesítenek valahol a világűrben.

F.P.I.

A Helikon írói Aradon

Hazai irodalomtörténetírásunk az utóbbi években megkezdte a két világháború közötti időszak feltáratását. Ebben a korszakban igen jelentős a Marosvácsen, 1926-ban megalakult „Írói szabad társulás”, közkeletű nevén, a Helikon-csoport.

A vécsi Helikon írói, már az első „helikoni napokon” elhatározták, hogy a nagyobb városokban irodalmi esteket rendeznek.

Arad irodalomkedvelő közönsége, 1927-ben ismerkedett meg az erdélyi írók legkiválóbbjaival.

Olosz Lajos, az ismert költő, aki maga is tagja volt a Helikonnak, 1927 február 22-én „A vécsi Helikon Aradon” címmel cikket írt az egyik helyi lapban. Erdemes idéznünk az akkori időkre jellemző sorait: „Arad életében az utolsó években sajálatramelőt állítottak a tepsedes volt éreztől, előtérbe léptek a szórakozások kevésbé szellemi formái...” A cikkíró szerint

az íróvendégek — nagyváradi sikerük után — hozzánk ellátogatva, magas színvonalú irodalommal lepnek a közönség elé.

A lapok „beharangozó” cikkeket közölnek. Így olvashatjuk Kisbani Miklósét „A vécsi Helikon megalakításának története”-t, majd egy vezércikket Kisbani Miklósról, az íróról.

A lapok — Kisbani Miklós és Kós Károly távirata nyomán — hírül adják, hogy március 12-én lesz az előadás. Közbén, hogy az érdeklődést ebben tartásuk, ismertetik a Szepmives Céh könyveit. A Helikont a nagyváradi Kőcsy E. gyűjtésénél hívta meg. Az ő nevükön kéri Dr. Prohaszka Lászlót, az irodalombarátok megjelenését. Vezércikket is ír „Salve Helikon!” címmel. A lapok a helikoni költők — Aprily Lajos és Szombati Szabó István — verseiből közölnek mutatványt. Olosz Lajos is újabb cikkben méltatja az írói társulás lényegét. Megtudjuk, hogy 6 lesz az est főrendezője.

Március 12-én, Olosz vezércikkében üdvözlő az íróvendégeket. Kisbani Miklós nyilatkozatából megtudjuk, hogy a társulás kiadójá-

nak, a Szepmives Céhnek 500 tagja van.

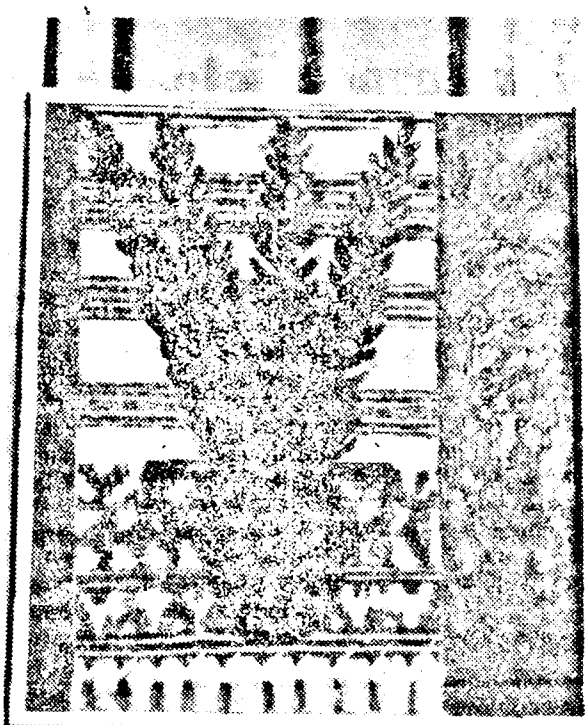
Az est beszámolója irodalomtörténeti érdekességgé. A Kőcsy E. gyűjtés nevében Szöllősi Zsigmond köszöntötte az írókat. A vendégek nevében Kemény János vála-

Helyi hagyományok

szolt. Ugyancsak ő mondta a megnyitót is. A költők, Szombati Szabó István, Szentimrei Jenő, Ligeti Ernő és Aprily Lajos verseiből olvastak. Kisbani Miklós a Haldokló oroszlán c. elbeszélést, Molter Károly a Bolyaiak szobra c. elbeszélést olvasta fel.

A lelkes hallgatóság véleményét a jól sikerült est után, Justh Jánosné, amatőr író (Justh Zsigmond rokona) foglalta össze lelkes beszámolóban. Még jellemzőbb Tabéry Géza szövegmondó cikke. Szerinte „a marosvácsi Helikon álmolvargjai”-t sokat támadták, de ez csak megacélozza erejüket.

fuszabénes

Frétiu Lucia:
Virágok (olaj).

Megtört a jég!

Örvendetes esemény a művelődési életünknek, hogy a vers ismét lép a helyi irodalomtörténeti érdeklődés köré. Az eldarált irodalomtörténet, a podunura lép és a rivalda fényében csillagot kap. Az önmagát kutató olvasó felhívja a nézőtérre, ahol tömeg. A vers megtanult szárnyalni, vagyis szövegeket, ezékhöz szólni.

A temesvári színtársulat Petőfi-műsorára ültem be a minap. A nézőtérben seregnyi diák, köztük elvett egy-egy felnőtt. A színpadon a tarsulat néhány tagja nemegyszeresített igyekezett lekötni a figyelmet.

A sajtóban évek óta folyó vita már többször is felhívta a figyelmet arra, hogy a né-

Jegyzetlapok

zőközönség elsősorban a szórakozás igényével lép a színpadra. A vers viszont teljes odaadást kíván, gondolatlan szórakozást, teljes kikapcsolódást aligha nyújthat. És éppen a közönség érdeklődésének folytatásához szükséges elvetté tiznek a műsorukra. A lyen előadásokat.

Es mégis megszülettek az első próbálkozások. Temesváron Laczó Gusztáv és Bányai Irén, Kolozsváron Balogh Éva és Banner Zoltán, Nagyváradon Varog Vilmos megtartották első önálló szavaltástjukat. Nemcsak színtársulatok gondoltak a versmondás ápolására tehát, de már vannak országsszerte ismert előadóművészek is, akik második „műszakban” vagy a sajtóban kifejtett munkájuk mellett — egyre nagyobb gondot fordítanak a szavaltásra. A jövő közönsége pedig éppen azok közül a diákok közül fog kinevelődni, akik ma megtöltik a nézőtér.

Ezért is üdvözlőzném városunkban a temesvártak Petőfi-műsorát. A szép szó szerete, az igaz gondolat hivatása a mának szól és a jövő felé tekint.

(znorovszky)

Milyen a stílusa?

(I.)

Olvasd a regényt? — Nem, nem teszik. Jó a stílusa. Gyakran hangzik el ez a kijelentés olyan emberek között, akik nemcsak olvasni szeretnek, de meg is válogatják, milyen könyvet vesznek a kezükhöz, mivel töltik az értékes szabadidejüket. S ha e beszélgetés során általában csak irodalmi művek kifejezőmódját szokták is érteni, gondolunk kell arra is, hogy minden embernek van stílusa, mindenki saját, egyéni kifejezőmóddal rendelkezik, amelyet beszéd vagy írás közben használ. Ahány ember, annyi stílus. Jó vagy rossz, helyes vagy helytelen, világos vagy zavaros, választékos vagy közönséges, egyszerű vagy bonyolult... és így sorolhatunk tovább az árnyalatokat.

Természetesen, az emberek többsége számára nem közömbös, hogy milyen a stílusa. Mindenki, aki önmagával szemben csak egy kicsit is igényes, jobb, tökéletesebb stílus eljáratására törekszik.

Mit értünk jó stíluson? Erre a kérdésre nem lehet sem egyértelműen, sem egy mondatban válaszolni. Ehhez szükségünk bizonyul rövid bepillantást nyerni a stílus kutatás történetébe.

A stílus kutatás elméleti és gyakorlati problémáival a stílus-tudomány foglalkozik. S bár stílus-tudományról, mint önálló tudományról alig 150 éve, modern értelemben vett stílus-tudományról pedig mindössze néhány évtizede beszélhetünk, magának a stílus vizsgálatának kétezer éves múltja van. Az ókorban elsősorban a görög retorik (szónokok) fejlesztették ki. Anthisztenész, Teophrasztesz és mások. Ők a szép stílus tényezői közé sorolják a szavak megválogatásának fontosságát, a jóhangzást, valamint — a szépirodalomban — az alakzatok, szóképek alkalmazását. Velük párhuzamosan a római irodalom képviselői — Quintilianus-szal és Ciceroval — az élen, a versnázás stílus-tudomány alapfogalmak ismeretét, a helyes, szép, fejlett stílusértéket a műveltség fokmérőjeként tartották. A stílus kapcsolatos értékes tanácsait, követelményeit, gyakorlati célokat szolgáló tanácsokat, nemcsak megvetették a stílus-tudomány alapjait, hanem évszázadokon át irányt mutattak az írók, költők számára, sőt nem egy stíluskövetelményük ma is megálta a helyet.

BRAUCHA MAGDA

UJI JÁNOS

TESTVÉREK

Az első földlökés csak figyelmeltető volt. Az emberek lökdösődve áradtak az utcára. Másodperc alatt a fél város az uttest közepén szorongott. Csak az emeleten lakók, a lassan észbekapó öregek ragadtak a falak között.

A második lökés erősebb volt. A házak megrepedeztek. Megingottak, majd lassan, méltóságteljesen omlottak össze. A pusztulást mennydörgésszerű robaj, mész- és porfelhő kísérte. A sebesültek jászavát elnyomta az általános üvöltés. Önkéntelen reflexszerű üvöltés volt a félelemtől, az aggodástól, a természeti erők izzó megnyilvánulásától. Ismeretlen emberek borultak össze, védve egymást a lezuhaló törmelékkel.

Az újabb rengések teljessé tették a pusztulást. Az utolsó földlökés után senki sem mozdult. Vártak

a következőt. A hangorkánt, a pusztulás robaját percrekre néma csend váltotta fel. Ez a csendet csak itt-ott tört meg egy-egy ház elkésett beomlása, amely követni a karta társait a megsemmisülésbe.

Az emberek lassan ocsudtak és feltápaszkodtak a földről. Hamuszürkék voltak, mintha a pusztulás egyenruhába bujtatt volna mindenkit. Az eltelt néhány perc felismerhetetlenné tette a várost. Utak és épületsorok tűntek el, az építészett nagy-szerűségű dícső monumentális alkotások törmelékékké váltak. Ez a metamorfózis nem kimelt sem palotát, sem kunyhót. Csak a romhalmagy nagyságából lehetett következtetni a néhány percre még büszkén emelkedő épület magasságára.

A csendet ismét bábeli hangzavar követte. Az emberi hangorkánban összeve-

gyült az „élek” öröme és a szeretettek iránti aggodás.

Az emberi hangvagyoly belemart a törmelékbe. Közös cél vezérelte mindannyiukat: kimenteni a beomló falak börtönében rekedt embertársaikat, megmenteni a betemetett ingóságokat. Voltak, akik csupán azért kaptak tiz körmükkel a romokat, hogy kihalásszanak az eddigi életükre emlékeztető csekélységet. Mindegy volt, mit!

— Hozz egy kis vizet, testvér!

— Jó! Aztán keresek segítséget is!

Fogalma sem volt, hol találhat vizet a romok között, de felállt és elindult. Néhány lépés után a másik kötegebe esett kiáltása állította meg:

— Ne! Inkább maradj!

Nem akarok egyedül meghalni! Visszament.

— Ne boldogul! Mondtam már, hogy nem fogsz meghalni. Csak néhány ember kelene, akikkel felemelked a gerendát. Láthatad, egyedül nem tudom.

— Azt hiszed, valaha kikerülök innen?

— Sohasem állítok mást, mint amiben hiszek! Fáj valamed?

— Nem érzem. Csak fáradt vagyok és melegen is van.

— Na látod! Még szerencséd is volt, hogy nem a fedjéztadt szét.

Hazudott. Mindketten tudták. A gerenda a sebesült ágyékon feküdt.

Amikor ráállt és kikaparta a romok alól, látta, a fiú sok vort vesztett.

— Ne hagyd itt, testvérem! Felek egyedül.

— Orvost kell hívnom vagy néhány embert!

— Ugye elmesz, mert velem már nem érdemes foglalkozni?

Nagyon szép barna szeme volt. Maradt.

Últ melléte. A másik egy-re szorította a kezét.

— Hány éves vagy?

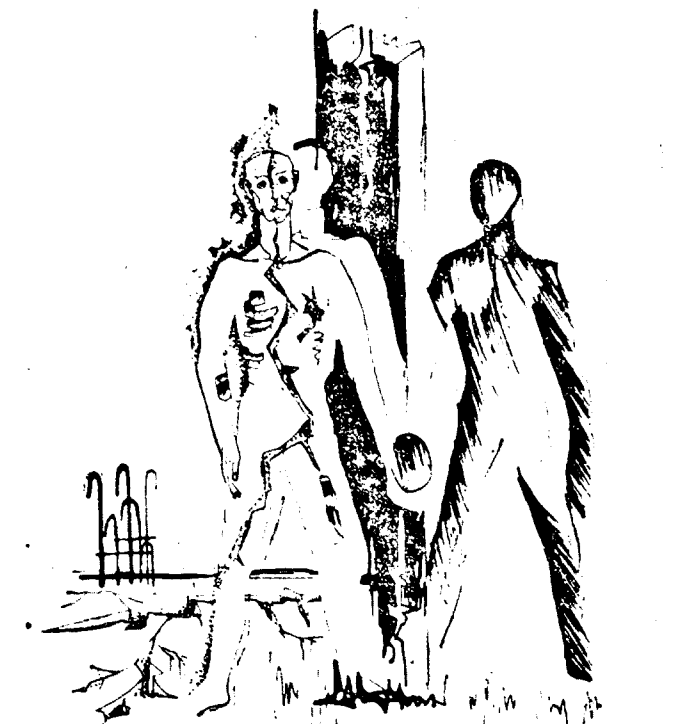
— Huszonhárom, testvér.

— En huszonöt.

Megint hallgattak. Minden megkezdett beszélgetés kinos volt. Elakadt. A fiú perccel percre rosszabbul érezte magát. Kívette zsebk-

dőjét és megtörtölte a szabályos, barna arcot. Szorításból bizalmat érzett. Oriási erő volt e fiuban. És bátorság is. Érezte a halál közeldet, mégsem siránkozott, nem is emilitte.

Szótlanul figyelte szapora

Alaszu Pál illusztrációja

lihegését. Perccel percre közelebb érezte magát hozzá. Elérzékenyült és elkecsere-

— A fiu megérezte ezt.

— Testvérem! Félsz?

— Nem!

Megint hazudott. Erőt vett magán és visszafojtotta a torkát szorongató sírást.

— Bátor vagy! Neked is futnod kellett volna a többivel.

Nem válaszolt. Szemét a kötőmellekre meresztette. Merveen, kifejezőtelenül bámult maga elé.

— Min gondolkodol?

— Azon, hogy mi testvérek kellett volna, hogy legyünk. Akkor soha senki sem választhatott volna el bennünket egymástól.

A fiu elmosolyodott. Mosolya tork, fájdalmas volt.

— Készünöm — süttögt.

Aztán lassan lefejtette a fiu hideg, merev kezét. Arcára ráterítette a zsebkendőt. Es állt mereven:

— Testvérem!... Testvérem!...

NEMZETKÖZI ÉLET

Az ipariépítkezésiügyi miniszter látogatása Bulgária NK-ban

SZÓFIA. — Gh. Ieva, az Agerpres tudósítója közli:

Bulgária NK Építkezésiügyi és Műépítkezési Minisztériumának meghívására március 10 és 15 között látogatást tett Bulgáriában Ma-tei Ghigiu miniszter, Románia Szocialista Kormányzatának ipariépítkezési minisztere szakértői csoport kíséretében.

A román vendégek építőtelepeket és más ipari és szociális-kulturális létesítményeket, tervezőintézeteket, valamint az építkezési elektronikus számítógépeket tekintették meg. A két minisztérium közötti megbeszélések keretében sor.

Szombaton Szófiában megállapodást írtak alá a kétoldalú közvetlen tájékoztatás- és tapasztalatcsereiről az ipari építkezések területén.

Ott volt Nicolae Blejan, Románia szófiai nagykövete és a nagykövetség több tagja.

Pencso Kubadinszki, a Bolgar KP KB Politikai Bizottság tagja, a Minisztérium alelnöke, bolgar építkezésiügyi és műépítkezési miniszter ebédet adott a román miniszter tiszteletére. Jelen volt Ivan Popov bolgar külügyminiszterhelyettes, Nicolae Blejan, Románia szófiai nagykövete és más hivatalos személyek.

Jugoszlávia szilárdan támogatja az európai értekezlet összehívását

BELGRÁD (Agerpres).

Jugoszlávia szilárdan támogatja a biztonság és az együttműködés kérdéseiben tartandó európai értekezlet összehívását és sikeres lebonyolítását. Az értekezletet az európai államok, valamint az Amerikai Egyesült Államok és Kanada — jelentette ki Milorad Pešić, Jugoszlávia helyettes külügyminisztere a Medjunarodna Politika jugoszláv folyóiratnak adott interjújában, majd a következőket mondta: „Mi nem úgy fogjuk fel az európai biztonságot, mint egy absztrakt fogalmat vagy mint államok vagy államcsoportok közötti formális egyezményt, hanem mint olyan folyamatot, amely megteremt a felelőseket az összes állam részvételével és minden egyes nemzet érdekeinek tiszteletben tartásával alapuló kapcsolatrendszernek kifejlődéséhez. A tömbök és a tömbökre tagoltság nem képezheti stabil, biztos és demokratikus kapcsolatokat alapját vagy keretét Európában. Az európai államok sokoldalú együttműködésének fejlesztése az egyenlőség és a kölcsönös előnyök alapján az egyetlen út, amely új biztonsági rendszer létrehozására és fejlesztésére vezet Európában.”

Az európai biztonsági és együttműködési konferencia kérdése — mondotta befejezésül a jugoszláv miniszter — nem korlátozható nyilatkozatokra. Ennek konkrét és hatékony lépéseket kell elősegítenie, elsősorban az európai államok közötti kapcsolatokra vonatkozó szabályokat és magatartási normákat, továbbá regionális akciókat kell előmozdítani a feszültség megvalósítására.

Lubomir Strougal csehszlovák kormányfő nyilatkozata a kormány előtt álló főbb kérdésekről

PRÁGA (Agerpres).

Lubomir Strougal, a Csehszlovák SZK kormányának elnöke televíziós interjút adott, s foglalkozott a kormány előtt álló főbb kérdésekkel. Rámutatott, hogy bizonyos hiányosságok mutatkoznak az állami

szervek, és főleg a nemzetgazdasági szervek tevékenységében. A termelő szektorban — mondotta — komoly hiányosságokba ütközünk a vezetés, a munkafegyelem, a munkaidő betartása terén. Rendeléseknek mutatkoznak a nemzeti javak kezelésében.

A továbbiakban a csehszlovák kormányfő rámutatott, hogy intézkedéseket dolgoznak ki a vezetés és ügyviteli apparátus csökkentésére. Az intézkedések — mondotta — fellelik az élet minden területén és a gazdasági és államparaszti összefüggések érdekében történnek.

A kormányelnök ugyancsak kiemelte: a kormány szabályozásokat készít elő a központi állami terv és költségvetés szerepének növelésére.

A TASZSZ nyilatkozata

MOSZKVA (Agerpres).

A TASZSZ nyilatkozatot tett közbe, amelyben hangsúlyozza: felhatalmazták annak kijelentése, hogy mindazok a ragalmak, amelyeket az utóbbi időben a burzsoá sajtóban és egyes imperialista államok vezető körében terjesztenek a szovjet—kínai határon fennálló feszültségről, teljesen alaptalan kitalációk, és céljuk akadályozni a pekingi szovjet—kínai megbeszéléseket, valamint tápot adni a feszültség fokozására a Szovjetunió és a Kínai NK közötti kapcsolatokban. Olyan híreket kürtölnek világára — mutat rá a nyilatkozat —, hogy a Szovjetunió állítólag támadást készít elő a Kínai NK ellen és e célból nagy katonai akciókat hajt végre. A szovjet fegyveres erők a mindennapi katonai szolgálatukat végzik és a szokásos tervet és programot keretében tökéletesítik harcuképességüket, erősítve a szovjet állam honvédelmi képességét az ország egész területén.

A TASZSZ hangsúlyozza, hogy a szovjet kormány következetesen olyan politikát folytat, amelynek célja a szovjet—kínai kapcsolatok normalizálása, az együttműködés fejlesztése, a két ország népei közötti barátság helyreállítása és erősítése.

Parlamenti választások Finnországban

HELSINKI (Agerpres).

Finnországban vasárnap és hétfőn parlamenti választások lesznek. A 200 képviselő mandátumára 1284 jelölt pályázik, a szavazólistákra 3 095 000 személyt, több mint egy fél millióval többet vettek fel, mint az 1966-os választásokon. A választóterület letétele csökkentett, mert 21 évről 20-ra csökkentették a választási korhatárt. A választáson mind a nyolc parlamentben képviselt párt részt vesz: a Finn Szociáldemokrata Párt, a Finn Népidemokratikus Unió, a Szociáldemokrata Munkás és Kisparaszt Szövetség, a Centrum Párt, a Liberális Unió, a Finnországi Svéd Néppárt, a Nemzeti Koncentráció Párt és a Kisparaszt Párt.

A mostani kormánykoalíció három pártja, a Finn Szociáldemokrata Párt, a Finn Népidemokratikus Unió és a Szociáldemokrata Munkás és Kisparaszt Szövetség, 103 hellyel rendelkezik a parlamentben. A miniszterelnök a legtöbb mandátum birtokában lévő Finn Szociáldemokrata Párt tagja.

A választási kampányt, a hagyományoknak megfelelően, belpolitikai kérdésekre összpontosították. Külpolitikai terén a pártok többsége a nemzetközi feszültség enyhítését mellett, Finnország nemzetközi pozíciójának erősítését, a világérett, valamint a Szovjetunióval és az északi országokkal való jószomszédi viszonyt szavalták. Egyetlen külpolitikai kérdés okozott komoly nézeteltérést a fő pártok között, éspedig az északi államok gazdasági közösségének (NORDEK) megalakítási terve.

A Finn Népidemokratikus Unió, amely magában foglalja a Finn Kommunista Pártot is, a kampányt a Néphatalmat a monopóliumok hatalma helyett jelszó jegyében bonyolította le.

A legtöbb közvéleménykutatások alapján nem lehet a jelenlegi erőviszony lényeges változására számítani. Politikai megfigyelők véleménye szerint a választás után felújítják a mostani koalíciót.

Röviden

■ ROMÁNIA és Csehszlovákia kormányának megbízottai Prágában aláírták a két ország új legvilágosabb egyezményét. Az 1946. évi szerződést helyettesítő új egyezmény jobb lehetőségeket biztosít a légitranszport fejlesztéséhez.

■ A BRÜSSZELI Rogier nemzetközi központ 30 ország részvételével megrendezte a második nemzetközi könyvvásárt. A romániai könyvkiadók 400 irodalmi, művészeti, tudományos és műszaki könyvet mutatnak be a vásáron.

■ BÉRSZTRÁJKOT indított a San Francisco-i közúti szállítások 7500 munkása és tisztviselője. A sztrájkolók sztrájkolásokkal állították valamennyi fontosabb metró-, trolis- és autóbusszállomást.

■ PENTEKEN újabb faji incidensek színhelye volt a floridai Jacksonville. Az iskolák integrálását követelő színes bőrű tanulókat és szüleiket férekek támadták meg. Több személy megsérült, a rendőrség sok embert letartóztatott.

■ A TÜRÖK parlament felhívta pénteken megvitatta Suleyman Demirel kormányprogramját. A nemzetgyűlés vasárnap délelőtt kerül sor a bizalmi szavazásra — jelenti a Reuter.

■ IR POLGÁRIJOGI harcok péntek este tüntetést rendeztek egy londoni szálloda előtt, ahol James Chichester-Clark észak-írországi miniszterelnök részt vett a tiszteletre rendezett banketten. A rendőrség közbelepett és hét tüntetőt letartóztatott.

■ A RIO PEDRAS-I Egyetem (Porto Rico) diákjai hatalmas tüntetést tartottak az USA vietnami háborúja ellen. Több mint 3000 tüntető szállta meg az egyetem igazgatósági épületét, követelve a katonai toborzó iroda bezárását. A Porto Rico-i egyetemi ifjúság tüntetése több hónapja tartanak. A tüntetők ellen karhatalmat vezényeltek ki.

■ A LAOSZI hazafias front egyéjén ismét lelétek három amerikai repülőgépet és egy helikoptert Hueien, Xiong Kuang és Szavannakert tartományban — közölte a VNA hírgyűjtő. A VNA rámutat, hogy 1964 május óta a laoszi hazafias erők 1236 amerikai repülőgépet és helikoptert lőttek le.

■ HATALMAS felhőszakadás, majd jégeső pusztított Délhíben és környékén és 25 ezer aceren megsemmisítette a termést. A mezőgazdaságot ért anyagi kár mintegy 25 millió rupia.

■ A BRAZIL kormány, miután elfogadta a Sao Paulo-i japán főkonzul szabadon bocsátásának feltételeit, megkapta annak az öt brazil politikai fogolyának a nevét is, akiknek a szabadlábra helyezését és Mexikóba küldését a főkonzul elrablói követelték. A „fogoly-cserét” megnehezíti, hogy az eredeti listán szereplő politikai foglyok egyikét nem találták meg. A főkonzul elrablói az O Estado de Sao Paulo című lap útján egy másik fogoly nevét adták meg, s így valószínű, hogy az úgy hamarosan lezárul.

■ TÖBB MINT 60 emberáldozatot követelő tragikus országúti szerencsétlenség történt péntek este Mexikóban. A nyugati sajtóügynökségek első jelentései szerint a balesetet egy autóbusszofőr elővigyázatlansága okozta. A sofőr megakart előzni egy kis tehergépkocsi és beütközött egy szembejövő, utasokkal zsúfolt másik társasgépkocsiba. Ugyanebben a pillanatban egy italszállító tehergépkocsi rohant bele hátulról az egyik autóbusszába.

Megtartotta 28. ülését a Duna Bizottság

BUDAPEST. — Al. Pintea, az Agerpres tudósítója jelenti:

Március 3 és 14 között Budapesten megtartotta 28. ülését a Duna Bizottság. Részt vettek a bizottság tagállamainak — Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Magyarország és a Szovjetunió — képviselői. Ugyancsak jelen voltak egyes folyamagazgatóságok képviselői, Németország SZK szállításiügyi minisztériumának, az ENSZ európai gazdasági bizottság titkárságának szakértői, a Meteorológiai Világszervezet és a

Nemzetközi Távközlési Unió képviselői.

Az ülészak megvizsgálta az időszaki hajózási, műszaki, hidrometeorológiai, statisztikai, pénzügyi és szervezési kérdéseket, valamint a Duna Gabčíkovo és Gönyű közötti szakaszának karbantartásával kapcsolatos problémákat. Ezenkívül megvitatott a titkárság szervezésével kapcsolatos kérdéseket és jóváhagyta a bizottság 1970. évi munkatervét és költségvetését.

Az ülészak munkálatai az egyetemes és együttműködés legközelebbi fordulatát.

A Biztonsági Tanács folytatja a rhodesiai kérdés vitáját

EGYESÜLT NEMZETEK. (Agerpres).

A Biztonsági Tanács péntek este folytatta a vitát Rhodesia törvényszerű „közhasznossággá” kikiáltásával kapcsolatban.

Charles Yost amerikai küldött támogatja a brit határozati javaslatot, amely felszólítja az összes államokat, hogy ne ismerjék el Rhodesia „közhasznosságát”. Az afrikai államok bírálták a határozattervezetet, mert az nem irányoz e-

lő hatékony intézkedéseket a kisebbségi Smith-kormány hatalmának megdöntésére. Az amerikai nagykövét kijelentette, hogy a salisburyi kormány cselekedete „törvénytelen, mert egy törvénytelen rezsimnek a lépése”. Hozzáfűzte, hogy az USA továbbra is „Nagy-Britanniát ismeri el szuverén hatalomként Rhodesiában”, s ezért elhatározta, hogy megszünteti salisburyi konzulátusát.

Max Jakobson, Finnország képviselője úgy vélekedett, hogy nem elég nem elismerni Rhodesia „közhasznosságát”, hanem a Biztonsági Tanácsnak az afrikai országok kérésére nyomást kell gyakorolnia a Smith-rezimre. Olyan intézkedéseket követelt, mint bármilyen diplomáciai, konzuli, kereskedelmi, katonai és más jellegű kapcsolat megszakítása a rhodesiai rendszerrel.

Pakisztán, Jugoszlávia és India képviselői támogatták az afrikai határozatot. Nsanze Terence, Burundi képviselője közölte, hogy Anglia „adja át rhodesiai hatalmát és jogait a zimbabwé lakosoknak”.

A Biztonsági Tanács a rhodesiai kérdés vitáját kedden, greenwichi idő szerint 20 órakor folytatja.

A LAUSANNE-i rendőrség sikert ért el a piromániás férfi ellen

Az a piromániás férfi, aki március 2 és 5 között 15 tüzet okozott szemeteskosarak és régi újságok felgyújtásával. A 29 esztendőstestét gyűjtőgátlások büntetésében mondták ki vétkesnek. A helybeli rendőrség azonban nagyon nyugtalanítja az a tény, hogy a letartóztatás után újabb gyújtogatás történt, amit szintén egy piromániás személynek tulajdonítanak.

ÚJRA BRÜSSZEL

nak minősítették és elvetették. A Heger-terv lényegében ajánlotta, hogy csökkentsék a buzaprémiúkat, szállítsák le 2,5 százalékkal a cukortermelési kvótákat és csökkentsék a vaj árát is. Ezzel szemben kárpótlásként emeltek a tejpor árát, csökkentették a máshus irányárát.

Miért nem fogadták el a tervet? A nyugatnémet kormány a buzaprémiúkat leállítását ellenezte, Olaszország a cukortermelési kvóta csökkentését kifogásolta. Franciaország pedig kijelentette, hogy nem ért egyet a vajtermelőknek nyújtott kárpótlással. Jacques Duhamel francia földművelésiügyi miniszter véleménye szerint a gabona- és cukortermelőknek kell áldozatot hozniuk, mivel jövedelmük nagyobb a más kategóriájú mezőgazdákénál. A

felesleges problémáját csak úgy lehet megoldani, ha egyrészt az állatállományt csökkentik a termelést, másrészt pedig korszerűsítik a mezőgazdaságot. Ez utóbbi azonban számos szerkezeti és gazdasági változtatással jár.

formát tesz szükségessé. Sacco Mansholt, az EKG bizottságának al-elnöke már évekkel ezelőtt kidolgozott egy nagyszabású ilyen tervet, de a francia, olasz, nyugatnémet stb. földművelőmegek a leghatározottabban szembeálltak vele. Hollandia még inkább megnehezíti a megállapodást, amihez az addig hallani sem akar a közösségi mezőgazdaság korszerűsítéséhez szükséges költségek megvitatásáról, amíg nem érnek el jelentős megkötéseket az árprémiumok területénél.

Heves vitára van kilátás hétfőn és kedden a közös borpácsi szabályzatának véglegesítése körül is. E probléma tekintetében is nézeteltérések vannak a „hatok” között. Közvetlenül hogy április elején életbe kellene lépnie az EKG keretében a bor szabad forgalmát, de nem sok kilátás van rá. Ezután az NSZK az, amely gátolja a szabályzat elfogadását, mivel, elzárta az érdekeit megvédeni, most azt kívánja, hogy tolják ki a bormerestézere vonatkozó előírások összehangolását. Franciaország nem nézi jó szemmel a nyugatnémet küldöttség köntörfalazását s követeli, hogy teljes egészében tartsa be vállalt kötelezettségeit. Olaszország szintén elégedetlen, s azzal fenyegetőzik, hogy március 20-án nem írja alá a mezőgazdasági pénzügyi szabályzatot.

A fentiekből is látható, hogy milyen csekély kilátásokkal ülnék össze hétfőn a „hatok” földművelésiügyi miniszterei Brüsszelben.

MARIN GHEORGHE

Lehetséges, hogy a holdpor felhasználható a rák kezelésére

WASHINGTON (Agerpres).

Az amerikai országok rakktató intézet szakemberei pénteken kijelentették, lehetséges, hogy a holdpor felhasználható a rák kezelésére. Amint mondták, ennek megvalósítására azonban sok kísérletre van szükség. Feltételeik arra alapozzák, hogy a holdpor három földi baktérium pusztulását okozza.

Mint ismeretes, az említett három baktérium, staphylococcus aureus, az azobacter vinlandii és a pseudomonas aeruginosa elpusztult, miután tíz órán át a holdporral érintkezett. A NASA nem közölt magyarázatot a baktériumok pusztulásának okairól. Csúpan annyit jelentettek be, hogy az Apollo-13 asztronautái hasonló holdpor-mintákat hoznak le, s ezeket mintegy 3 méter mélységből assák majd ki.

A laoszi Hazafias Front katonái a Nam Ngum folyón átkelve üldözik az ellenséget.